

Một số yếu tố tác động đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức trong giai đoạn hiện nay

PGS, TS. NGUYỄN THU NGHĨA

Học viện Khoa học xã hội, Viện Hàn lâm Khoa học xã hội Việt Nam;

Email: nguyenthunghia75@gmail.com

Nhận ngày 19 tháng 2 năm 2024; chấp nhận đăng tháng 5 năm 2024.

Tóm tắt: Trước những tác động của tình hình trong nước và thế giới cũng như yêu cầu nội tại, công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức đã và đang có nhiều thay đổi, đã có những bổ sung, đổi mới cả về nội dung lẫn phương pháp thể hiện phù hợp với những biến đổi của thực tiễn. Trong bài viết này, tác giả tập trung làm rõ những yếu tố khách quan và chủ quan tác động đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức để có thể góp phần đưa ra những giải pháp nâng cao chất lượng cán bộ, đảng viên ở nước ta hiện nay.

Từ khóa: công tác xây dựng Đảng, chính trị, tư tưởng, đạo đức.

Abstract: In response to the impacts of domestic and international situations as well as internal demands, the task of Party building in politics, ideology, and ethics has been undergoing many changes, with updates and innovations in both content and methods to align with the evolving realities. In this article, the author focuses on clarifying the objective and subjective factors influencing this task to contribute to proposing solutions for improving the quality of cadres and Party members in our country today.

Keywords: Party building work, politics, ideology, ethics.

1. Những yếu tố khách quan tác động đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức trong giai đoạn hiện nay

Thứ nhất, tình hình thế giới trong giai đoạn hiện nay đã tác động sâu sắc tới từng quốc gia, đòi hỏi mỗi quốc gia phải tiếp tục điều chỉnh chiến lược phát triển của mình phù hợp với điều kiện mới. Công tác xây dựng Đảng nói chung, công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức nói riêng không nằm ngoài bối cảnh chung đó. Quá trình toàn cầu hóa và hội nhập quốc tế vẫn tiếp tục phát triển, xu hướng hòa bình, hợp tác và phát triển vẫn là xu thế lớn, là dòng chảy chủ đạo trên thế giới và khu vực. Tuy nhiên, trong những năm qua, tình hình thế giới

cũng như khu vực Châu Á - Thái Bình Dương có nhiều biến động rất phức tạp. Từ các vấn đề như tranh chấp chủ quyền lãnh thổ, lợi ích quốc gia, xung đột sắc tộc, tôn giáo, khủng bố đến biến đổi khí hậu, thiên tai, dịch bệnh, các điểm nóng... vẫn diễn ra ở nhiều nơi; chủ nghĩa dân tộc cực đoan, chủ nghĩa dân túy, chủ nghĩa thực dụng, chủ nghĩa cường quyền nước lớn gia tăng mạnh mẽ trong quan hệ quốc tế; các thách thức liên quan đến an ninh phi truyền thống như an ninh mạng, an ninh lương thực,.. đang đặt ra nhiều vấn đề cần giải quyết; cạnh tranh kinh tế, cạnh tranh chiến lược, chiến tranh thương mại diễn ra gay gắt. Cuộc đối đầu chiến lược toàn diện giữa Mỹ và Trung Quốc chưa có hồi kết. Sự

xuất hiện đại dịch Covid-19 với những biến thể hết sức phức tạp của nó khiến cho cả thế giới rơi vào khủng hoảng nghiêm trọng trên tất cả các phương diện. Mặc dù, hiện nay về cơ bản đại dịch Covid-19 đã được khống chế, nhưng những hệ lụy mà nó để lại cho nền kinh tế, sức khỏe và cuộc sống của triệu triệu người vẫn còn tồn tại dai dẳng. Đặc biệt, cuộc chiến giữa Nga và Ukraina đang diễn ra đã đẩy lên những lo ngại về sự bất ổn của khu vực và thế giới. Những ảnh hưởng do cuộc chiến tranh này mang lại không chỉ là sinh mạng của hàng ngàn binh sĩ hai bên, nhiều thành phố chỉ còn là đồng cỏ nát, hoang tàn, hàng triệu người trở thành người tị nạn chiến tranh, mà nghiêm trọng hơn là vấn đề xung đột dân tộc, sắc tộc sẽ còn tồn tại dai dẳng giữa hai dân tộc vốn thuộc một hệ thống. Khả năng các cuộc giao tranh tiếp tục giữa 2 bên trong nhiều tháng thậm chí nhiều năm hoàn toàn có thể xảy ra trong tương lai mà không phân xử được chiến - bại rõ ràng. Các vấn đề đặt ra từ cuộc chiến này như người tị nạn chiến tranh, khủng hoảng lương thực, an ninh năng lượng, tăng giá và lạm phát, sự trỗi dậy của một số tổ chức, sự phân chia lại các khối địa chính trị và kinh tế,[□] đã gây ra rất nhiều tác động bất ngờ đối với nhiều nước trên thế giới. Điều này đặt ra vấn đề về việc nhìn nhận, đánh giá của cán bộ, đảng viên đối với các vấn đề chính trị đang diễn ra.

Thứ hai, tình hình trong nước, Việt Nam đã có rất nhiều hoạt động thiết thực góp phần nâng cao uy tín, khẳng định vị thế của mình với tư cách là thành viên của nhiều tổ chức uy tín trên thế giới: Hiệp hội Các quốc gia Đông Nam Á (ASEAN), Diễn đàn Hợp tác kinh tế châu Á-Thái Bình Dương (APEC), Tổ chức Thương mại thế giới (WTO),... Các hoạt động chính trị, những thay đổi lớn trong chính sách ngoại giao của Việt Nam từ khi đổi mới đất nước đã giúp cho vị thế của Việt Nam không ngừng được nâng cao. Việt Nam đã tham gia và đóng góp ngày càng tích cực, chủ động, hiệu quả, đa dạng về

cấp độ, hình thức và phương thức, trở thành thành viên có trách nhiệm của cộng đồng quốc tế trên tinh thần chủ động, tích cực.

Đời sống kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội của Việt Nam tương đối ổn định, cùng với sự quyết tâm của Đảng, Chính phủ, Nhà nước và sự ủng hộ của nhân dân trong công cuộc phát triển đất nước, những thành tựu trên tất cả các lĩnh vực mà Việt Nam đạt được trong những năm qua là minh chứng khẳng định sự đúng đắn về mục tiêu độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội mà Đảng và nhân dân ta đã lựa chọn.

Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng Cộng sản Việt Nam đã quán triệt quan điểm chỉ đạo mục tiêu chiến lược: □Phấn đấu đến năm 2030, là nước phát triển có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao; có thể chế quản lý hiện đại, cạnh tranh, hiệu lực, hiệu quả; kinh tế phát triển năng động, nhanh và bền vững; độc lập, tự chủ trên cơ sở khoa học, công nghệ, đổi mới sáng tạo gắn với nâng cao hiệu quả trong hoạt động đối ngoại và hội nhập quốc tế; khơi dậy khát vọng phát triển đất nước, phát huy sức sáng tạo, ý chí và sức mạnh toàn dân tộc, xây dựng xã hội phồn vinh, dân chủ, công bằng, văn minh, trật tự, kỷ cương, an toàn, bảo đảm cuộc sống bình yên, hạnh phúc của nhân dân; không ngừng nâng cao đời sống mọi mặt của nhân dân; bảo vệ vững chắc Tổ quốc, môi trường hòa bình, ổn định để phát triển đất nước; nâng cao vị thế và uy tín của Việt Nam trên trường quốc tế. Phấn đấu đến năm 2045 trở thành nước phát triển, thu nhập cao^{□(1)}. Để thực hiện mục tiêu chiến lược này, chắc chắn cần có sự đóng góp không nhỏ của các đảng viên. Thực tiễn chính trị ổn định của nước ta vừa là nền tảng, vừa là động lực cho công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức, đóng góp to lớn vào công cuộc xây dựng và phát triển đất nước, thực hiện được các mục tiêu chính sách của quốc gia trong thời gian tới, thể hiện tâm thế và khát vọng tương lai của đất nước.

Thứ ba, trong những năm qua, Đảng, Nhà nước, xã hội và hệ thống chính trị đã có những thay đổi trong nhận thức về công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức. Thực tiễn đổi mới cho thấy, công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức có vai trò đặc biệt quan trọng, có ý nghĩa cả về lý luận và thực tiễn. Đây là một trong những yếu tố quyết định việc nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng, để Đảng thực sự trong sạch, vững mạnh, xứng đáng với sự tin cậy của nhân dân. Bên cạnh đó, những hạn chế, yếu kém xuất hiện ở một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên bắt nguồn từ sự suy thoái đạo đức, tham ô, tham nhũng, lợi ích nhóm tiêu cực, chủ nghĩa cá nhân, đã đặt ra vấn đề cần thiết phải tăng cường công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII, Đảng đã bổ sung nội dung *xây dựng Đảng về đạo đức* vào mục tiêu xây dựng Đảng: "Xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh về chính trị, tư tưởng, tổ chức và đạo đức"⁽²⁾. Đến Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII, Đảng ta xác định: "Trong những năm tới phải đặc biệt coi trọng và đẩy mạnh hơn nữa xây dựng, chỉnh đốn Đảng toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ"⁽³⁾; "Nghiên cứu, bổ sung, hoàn thiện các giá trị đạo đức cách mạng theo tinh thần 'Đảng ta là đạo đức, là văn minh' cho phù hợp với điều kiện mới và truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc"⁽⁴⁾. Theo đó, "Cùng với việc đổi mới tư duy, công tác tư tưởng phải hướng vào việc bồi dưỡng phẩm chất, đạo đức mới, nâng cao tinh thần yêu nước và yêu chủ nghĩa xã hội, tinh thần quốc tế vô sản và tinh thần quốc tế xã hội chủ nghĩa, khơi dậy ý chí cách mạng của quần chúng"⁽⁵⁾; "Phẩm chất chính trị của mỗi người phải thể hiện ở lập trường vững vàng trong cuộc đấu tranh giữa hai con đường, giữa ta và địch, giữa cái lành mạnh và cái hư hỏng; ở ý chí bền bỉ, tính năng động, sáng tạo, ý thức trách nhiệm cao, làm việc có hiệu quả thiết thực; ở lòng tin vào sức mạnh của

nhân dân, vào sự lãnh đạo của Đảng trong cuộc đấu tranh thực hiện nhiệm vụ"⁽⁶⁾.

Sở dĩ cần phải đẩy mạnh công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức vì Đảng ta hiểu rất rõ "Tính bảo thủ, sức ỳ của những quan niệm cũ là trở ngại không nhỏ, nhất là những quan niệm ấy lại gắn chặt với những người mang nặng chủ nghĩa cá nhân và đầu óc thủ cựu"⁽⁷⁾. "Tâm trạng bi quan, dao động, mất lòng tin, mất phương hướng, trái với bản chất tốt đẹp của người chiến sĩ cách mạng tiên phong phải được khắc phục"⁽⁸⁾; "Đã có lúc, có nơi, một số đảng viên thụ động, bàng quan, bất lực trước sự lan tràn của những tin đồn nhảm, những dư luận ác ý, tê liệt trước sự tiến công của địch về tư tưởng"⁽⁹⁾. Do đó, "Cần tạo những điều kiện xã hội thuận lợi cho quá trình đổi mới tư duy: bầu không khí dân chủ trong xã hội, nhất là trong sinh hoạt đảng, trong nghiên cứu khoa học; tinh thần tôn trọng sự thật, tôn trọng chân lý; hệ thống thông tin chính xác; tự phê bình và phê bình được tiến hành một cách thường xuyên và nghiêm túc, v.v."⁽¹⁰⁾.

Việt Nam vẫn đứng trước nhiều khó khăn, thách thức và hạn chế: sự tự chủ và khả năng chống chịu của nền kinh tế trước các đợt khủng hoảng chưa cao; tăng trưởng kinh tế chưa tương xứng với tiềm năng của đất nước; công tác lãnh đạo, quản lý, bảo đảm an ninh con người, an ninh quốc gia, trật tự, an toàn xã hội cũng như vấn đề sử dụng tài nguyên, bảo vệ môi trường còn gây nhiều bức xúc xã hội; các giá trị văn hoá truyền thống cả về lịch sử và con người chưa được phát huy đầy đủ. Bên cạnh đó, chúng ta còn phải đối phó với sự chống phá ngày càng quyết liệt của các thế lực thù địch;... Đảng ta nhận định: "Những khó khăn, hạn chế và khuyết điểm đó đòi hỏi chúng ta phải có quyết tâm cao, nỗ lực lớn và hành động quyết liệt hơn nữa để khắc phục cho bằng được. Tuyệt đối không được chủ quan, tự mãn, mất cảnh giác"⁽¹¹⁾.

Thứ tư, sự chống phá quyết liệt và ngày càng

tinh vi, xảo quyệt của các thế lực thù địch. Chúng đã sử dụng khoa học công nghệ hiện đại, thông qua các nền tảng mạng xã hội... tác động tới tư tưởng, tình cảm, nhận thức của đội ngũ cán bộ, đảng viên. Mục tiêu chống phá về chính trị của các thế lực thù địch là xóa bỏ ảnh hưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh, xóa bỏ con đường đi lên chủ nghĩa xã hội, bác bỏ chân lý "độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội" cũng như phủ nhận vai trò lãnh đạo của Đảng ta. Bằng những quan điểm sai trái, chúng cố tình làm giảm giá trị của Cương lĩnh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; cố tình làm sai lệch các sự kiện trong lịch sử dân tộc, lịch sử cách mạng và lịch sử Đảng. Lợi dụng một số sự kiện trong nước, lợi dụng triệt để những sai lầm và khuyết điểm của một số cán bộ, đảng viên để xuyên tạc bản chất của Đảng, hạ bệ hoặc bôi nhọ các lãnh tụ, lãnh đạo của Đảng nhằm kích động, xúi giục khiến một bộ phận không nhỏ cán bộ, đảng viên và nhân dân bị dao động, khủng hoảng niềm tin, lý tưởng dẫn đến mất phương hướng, chuyển hóa theo chúng. Các thế lực này đã lợi dụng các tổ chức phi chính phủ, các tổ chức xã hội dân sự để kích động các phần tử chống đối trong nước tiến hành bạo loạn. Đó chính là mục đích của hoạt động "diễn biến hòa bình" đối với Việt Nam của các thế lực thù địch.

Thực tế những năm qua càng khẳng định, cuộc đấu tranh ý thức hệ ngày càng được mở rộng quy mô, phát triển hình thức, tính chất quyết liệt, phức tạp ngày càng gia tăng. Điều đó, đặt ra nhiệm vụ cho công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức là truyền lửa, giữ vững và củng cố niềm tin, lý tưởng của toàn Đảng, toàn dân vào chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; phản bác lại những luận điệu chống phá của các thế lực thù địch.

Có thể nói, những biến động trong nước và quốc tế trong những năm gần đây đã tác động

sâu sắc tới công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức. Rất nhiều cơ hội đã mở ra cho công tác này nhưng đồng thời cũng tạo ra những khó khăn và thách thức không nhỏ.

2. Những yếu tố chủ quan tác động đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức trong giai đoạn hiện nay

Một là, về đội ngũ lãnh đạo, là người sáng lập, rèn luyện Đảng ta, Chủ tịch Hồ Chí Minh là một tấm gương ngời sáng về đức hy sinh, về tinh thần phục vụ và lý tưởng cách mạng. Người chỉ có một mong muốn, mong muốn tốt bậc là ai cũng có cơm ăn áo mặc, ai cũng được học hành, ai cũng có một cuộc sống hạnh phúc. Cả đời Người đã hiến dâng cho sự nghiệp cách mạng và dân tộc. Di sản mà Người để lại cho thế hệ mai sau là tư tưởng Hồ Chí Minh, thời đại Hồ Chí Minh, tấm gương và phong cách đạo đức ngời sáng. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng nhận định: "Chủ tịch Hồ Chí Minh không chỉ là một người cộng sản Việt Nam mẫu mực mà còn là người chiến sĩ cộng sản quốc tế trong sáng, thủy chung, là biểu tượng vĩ đại, ngời sáng và lỗi lạc của phong trào giải phóng dân tộc, của đoàn kết dân tộc và đoàn kết quốc tế, của hòa bình và hữu nghị giữa các dân tộc"⁽¹²⁾.

Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đào tạo ra rất nhiều học trò xuất sắc phục vụ cho sự nghiệp cách mạng. Tiêu biểu trong số các học trò xuất sắc của Người là: đồng chí Trường Chinh; Đại tướng Võ Nguyên Giáp; Giáo sư Trần Đại Nghĩa; đồng chí Nguyễn Chí Thanh; đồng chí Hoàng Đình Giọng; đồng chí Phạm Hùng; đồng chí Võ Văn Kiệt; đồng chí Phạm Văn Đồng; đồng chí Trần Phú; đồng chí Lê Duẩn; đồng chí Đỗ Mười; đồng chí Nguyễn Văn Trân. Tất cả các học trò của Người đều có những đóng góp vô cùng quan trọng cho sự nghiệp cách mạng của Việt Nam, đã có những cống hiến cực kỳ to lớn đối với công cuộc xây dựng và bảo vệ đất nước.

Bước vào thời kỳ đổi mới, các đồng chí lãnh

đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam luôn kế thừa và phát huy các thành quả của các thế hệ đi trước, xây dựng một nước Việt Nam hùng mạnh. Đặc biệt, trong 3 nhiệm kỳ gần đây (XI, XII, XIII) trên cương vị Tổng Bí thư, Chủ tịch nước, đồng chí Nguyễn Phú Trọng đã tạo được những dấu ấn mạnh mẽ. Bằng sự quyết đoán, rõ ràng, lời nói luôn đi đôi với việc làm, Tổng Bí thư đã phát động và trực tiếp chỉ đạo công cuộc xây dựng và chỉnh đốn Đảng, kiên quyết phòng chống tham nhũng. Các câu nói nổi tiếng của Tổng Bí thư được đông đảo nhân dân đồng tình, ủng hộ: □Lò nóng lên rồi thì củi tươi cũng phải cháy□ □Không có vùng cấm, không có ngoại lệ, bất kể người đó là ai□ □Kỷ luật một vài người để cứu muôn người□□

Đánh giá về Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng, nhân dân Việt Nam luôn bày tỏ sự ngưỡng mộ, kính trọng, tin tưởng tuyệt đối vào người lãnh đạo có tâm, có tầm, luôn lo lắng cho vận mệnh của đất nước: □Tổng Bí thư là nhà lãnh đạo hội tụ đủ ba tiêu chí: có đức, có tài, có bản lĩnh. Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là đại diện tiêu biểu của tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh: dám nghĩ, dám nói, dám làm□⁽¹³⁾.

Đối với bạn bè quốc tế, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng là người có uy tín cao trong nội bộ Đảng và nhân dân sau nhiều năm cống hiến, □là một nhà hoạt động quốc gia đầy kinh nghiệm và nhà chính trị sáng suốt, đã cống hiến cả cuộc đời cho sự nghiệp đấu tranh vì sự thịnh vượng của Việt Nam, đẩy mạnh phát triển kinh tế, nâng cao uy tín quốc tế và xây dựng xã hội xã hội chủ nghĩa cho đất nước□⁽¹⁴⁾.

Vai trò của người đứng đầu, người lãnh đạo là hết sức quan trọng. Phẩm chất đạo đức, năng lực của họ có ảnh hưởng rất lớn đến uy tín cũng như chất lượng hoạt động của tổ chức mà họ tham gia. Từ trước đến nay, Đảng ta luôn có một đội ngũ lãnh đạo có tâm, có tầm, không ngừng nâng cao năng lực và giữ gìn đạo đức, đủ uy tín không chỉ trong nước mà còn đối với bạn bè

quốc tế nên có ảnh hưởng rất lớn đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức.

Hai là, về đội ngũ cán bộ, đảng viên, thấm nhuần lời dạy của Chủ tịch Hồ Chí Minh: □Đảng ta là một Đảng cầm quyền. Mỗi đảng viên phải thật sự thấm nhuần đạo đức cách mạng, thật sự cần kiệm liêm chính, chí công vô tư. Phải giữ gìn Đảng ta thật trong sạch, phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân□⁽¹⁵⁾. Trong hơn 90 năm qua, Đảng luôn bao gồm những người ưu tú nhất, cách mạng nhất, cũng là những người gắn bó mật thiết với nhân dân, được nhân dân tin tưởng, yêu thương, ủng hộ và bảo vệ. Mỗi cán bộ, đảng viên đều đại diện cho lợi ích của những người lao động, đấu tranh nhằm đạt mục tiêu mang lại lợi ích cho tất cả nhân dân chứ không phải chỉ là lợi ích của một nhóm nhỏ.

Trong quá trình lãnh đạo, để nâng cao năng lực lãnh đạo và sức chiến đấu của Đảng, Đảng ta luôn chú trọng đến công tác xây dựng Đảng trong sạch, vững mạnh. Qua các nghị quyết đại hội, qua các cuộc vận động về xây dựng, chỉnh đốn Đảng, học tập và làm theo tư tưởng, phong cách, đạo đức Hồ Chí Minh. Chính vì vậy, mỗi cán bộ, đảng viên thường xuyên tăng cường tự tu dưỡng, rèn luyện đạo đức cách mạng, đề cao vai trò gương mẫu trong xây dựng và thực hiện xây dựng Đảng về đạo đức, lối sống, thực sự □cần, kiệm, liêm, chính, chí công vô tư□ ra sức phục vụ lợi ích chung của giai cấp, của nhân dân, luôn đặt lợi ích của Đảng, của nhân dân lên trên lợi ích cá nhân; không ngừng tự rèn luyện đạo đức, ý thức tổ chức kỷ luật, chấp hành nghiêm chủ trương của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước. Mỗi cán bộ, đảng viên luôn đề cao vai trò gương mẫu nêu gương sáng về phẩm chất, đạo đức, trí tuệ, văn hóa Đảng, thường xuyên rèn luyện, không ngại khó, ngại khổ,...

Tuy nhiên, nhìn vào thực tế hiện nay, chúng ta cũng phải nghiêm khắc thừa nhận, nhiều cán bộ, đảng viên và tổ chức đảng vẫn còn bộc lộ

nhieu điểm hạn chế, yếu kém. Một số tổ chức đảng quán triệt và vận dụng thực hiện mục tiêu xây dựng Đảng về đạo đức mới dừng lại ở hình thức, chưa linh hoạt, chưa hiệu quả và thiếu sự thay đổi, sáng tạo; chưa chú trọng đúng mức đến việc nhận thức, giáo dục, bồi dưỡng lý tưởng đạo đức cách mạng trong tình hình mới. Một số tổ chức đảng thiếu tinh thần phê và tự phê, thậm chí mất sức chiến đấu khi xuất hiện những tình huống có vấn đề.

Thực trạng suy thoái về tư tưởng, đạo đức, lối sống, những biểu hiện "tự diễn biến", "tự chuyển hoá" của một bộ phận cán bộ, đảng viên, đặc biệt là cán bộ cấp cao cũng nảy sinh, chưa có giải pháp ngăn chặn một cách hiệu quả. Chỉ tính từ sau Đại hội XII của Đảng (tháng 01/2016) đến nay, trong vòng chưa đầy 3 năm, hơn 60 cán bộ cấp cao thuộc diện Trung ương quản lý đã bị xử lý kỷ luật, trong đó có 5 Ủy viên Trung ương Đảng đương nhiệm và 3 người trong số đó đã bị đưa ra khỏi Ban Chấp hành Trung ương, thậm chí có 1 Ủy viên Bộ Chính trị đã bị khai trừ ra khỏi Đảng và lĩnh án 30 năm tù; 11 người nguyên là Ủy viên Trung ương Đảng đã nghỉ hưu cũng bị xử lý kỷ luật⁽¹⁶⁾.

Trong nhiệm kỳ Đại hội XII của Đảng [Cấp ủy, ủy ban kiểm tra các cấp đã thi hành kỷ luật 2.209 cán bộ, đảng viên có liên quan đến tham nhũng; trong đó có 113 cán bộ diện Trung ương quản lý, cả đương chức và đã nghỉ hưu. Trong đó, có 3 Ủy viên Bộ Chính trị, 1 nguyên Ủy viên Bộ Chính trị; 7 Ủy viên Trung ương Đảng, 16 nguyên Ủy viên Trung ương Đảng; 1 bộ trưởng và 4 nguyên bộ trưởng; 22 thứ trưởng và nguyên thứ trưởng; 12 bí thư và nguyên bí thư tỉnh, thành ủy; 3 phó bí thư và nguyên phó bí thư tỉnh ủy; 15 chủ tịch và nguyên chủ tịch ủy ban nhân dân tỉnh, thành phố; 26 sĩ quan cấp tướng trong Quân đội, Công an,...⁽¹⁷⁾.

Tại *Hội nghị toàn quốc sơ kết công tác kiểm tra, giám sát 6 tháng đầu năm; triển khai nhiệm vụ 6 tháng cuối năm 2022* của Ủy ban kiểm tra

Trung ương cho thấy: [Từ đầu năm đến nay, cấp ủy các cấp và chi bộ đã thi hành kỷ luật 142 tổ chức đảng và 6.519 đảng viên (trong đó có 1.371 cấp ủy viên). UBKT các cấp đã thi hành kỷ luật 48 tổ chức đảng và 2.064 đảng viên (có 771 cấp ủy viên). UBKT các cấp đã nhận được 12.787 đơn, thư tố cáo, trong đó phải giải quyết tố cáo 53 tổ chức đảng và 458 đảng viên. Cấp ủy các cấp giải quyết khiếu nại kỷ luật đảng của 35 đảng viên; UBKT các cấp giải quyết khiếu nại kỷ luật đảng của 38 đảng viên⁽¹⁸⁾.

Gần đây nhất, dư luận xôn xao với vụ án chuyển bay [giải cứu] Từ một chủ trương vô cùng nhân văn, nhân đạo của Đảng và Nhà nước, nhưng bị một số cán bộ, đảng viên lợi dụng để thu lợi bất chính lên đến hàng trăm tỉ đồng. 21 cựu quan chức (trong đó có các quan chức cấp cao như Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Tô Anh Dũng, Cựu Thứ trưởng Bộ Ngoại giao Vũ Hồng Nam, Phó Chủ tịch UBND Thành phố Hà Nội Chủ Xuân Dũng, Cục trưởng Cục Lãnh sự, Bộ Ngoại giao Nguyễn Thị Hương Lan) bị xác định đã nhận hối lộ 515 lần, với tổng số 165 tỉ đồng.

Nhận diện về nguyên nhân gây ra tình trạng này, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng khẳng định: [Có nhiều nguyên nhân dẫn đến những hạn chế, khuyết điểm nêu trên, nhưng nguyên nhân chủ yếu là do khâu tổ chức thực hiện chưa tốt, như: một số cấp ủy, tổ chức đảng, cán bộ lãnh đạo, quản lý, nhất là người đứng đầu, chưa nhận diện đầy đủ mức độ suy thoái, "tự diễn biến", "tự chuyển hoá" tại địa phương, cơ quan, đơn vị mình; chưa quyết tâm và có biện pháp chỉ đạo đủ mạnh, còn thụ động, trông chờ vào sự chỉ đạo, hướng dẫn của cấp trên; không thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ; chưa gương mẫu, thẳng thắn phê bình, tự phê bình, đấu tranh với những biểu hiện suy thoái, "tự diễn biến", "tự chuyển hoá", thậm chí còn mắc vào chủ nghĩa cá nhân, cục bộ, lợi ích nhóm, bị cám dỗ bởi lợi ích vật chất; thờ ơ, vô cảm trước khó khăn, bức

xúc của nhân dân^[19].

Bên cạnh đó, khi chúng ta phát triển kinh tế thị trường, dù là thị trường định hướng xã hội chủ nghĩa thì cũng nảy sinh rất nhiều vấn đề bất cập. Tình trạng phân hoá giàu nghèo diễn ra gay gắt trong xã hội. Tình trạng tham nhũng, lợi ích nhóm tiêu cực, những bất cập tồn tại trong hệ thống hành chính công, quản lý nhà nước và pháp luật hiện hành là những nguyên nhân quan trọng ảnh hưởng đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức.

Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII của Đảng xác định phương hướng: □Trong những năm tới phải đặc biệt coi trọng và đẩy mạnh hơn nữa xây dựng chính đồn Đảng toàn diện về chính trị, tư tưởng, đạo đức, tổ chức và cán bộ^[20]; □Nghiên cứu, bổ sung, hoàn thiện các giá trị đạo đức cách mạng theo tinh thần □Đảng ta là đạo đức, là văn minh□cho phù hợp với điều kiện mới và truyền thống văn hóa tốt đẹp của dân tộc^[21].

Trên đây là một số yếu tố khách quan và chủ quan đã và đang đặt ra nhiều yêu cầu, đòi hỏi mới trong công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức. Các yếu tố này có cả những điểm thuận lợi nhưng cũng đặt ra rất nhiều khó khăn. Để phát huy được thuận lợi và hạn chế, khó khăn cần sự nỗ lực của toàn Đảng, toàn dân, cũng như sự vào cuộc của cả hệ thống chính trị. Mặc dù những nội dung được trình bày trong bài viết có thể chưa bao quát hết được những yếu tố tác động đến công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức, nhưng trên cơ sở phân tích những yếu tố như vậy có thể đánh giá được những thuận lợi, khó khăn trong công tác xây dựng Đảng về chính trị, tư tưởng, đạo đức và có thể đưa ra được những giải pháp thiết thực. Khi đã có nhận thức đầy đủ, sâu sắc, thấu đáo về các yếu tố này, thì việc thực hiện chắc chắn sẽ đem lại thành công./

(1), (3), (11), (20), (21) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.1, tr. 217-218, 180, 32, 180, 184.

(2), (4) Đảng Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. CTQG, H., tr.202, 184.

(5), (6), (7), (8), (9), (10) Đảng Cộng sản Việt Nam (2019), *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới*, phần 1, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.123, 123, 122, 123, 124, 123.

(12) Nguyễn Phú Trọng (2021), *Đoàn kết, vững tin đưa đất nước bước vào giai đoạn mới*, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.302.

(13), (14) Báo Nhân dân (Tuyển chọn) (2021), *Niềm tin yêu của nhân dân trong nước và bạn bè quốc tế dành cho Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng*, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.166, 587.

(15) Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.5, tr.622.

(16), (19) Nguyễn Phú Trọng (2022), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb. CTQG Sự thật, H., tr.206, 373.

(17) Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, H., T.2, tr.208 - 209.

(18) Minh Ngọc, *Hội nghị toàn quốc sơ kết công tác kiểm tra, giám sát 6 tháng đầu năm; triển khai nhiệm vụ 6 tháng cuối năm 2022*, <https://ubkttw.vn/danh-muc/tin-tuc-thoi-su/hoi-nghi-toan-quoc-so-ket-cong-tac-kiem-tra-giam-sat-6-thang-dau-nam-trien-khai-nhiem-vu-6-thang-cuoi-nam-2022.html>

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Báo Nhân dân (Tuyển chọn), *Niềm tin yêu của nhân dân trong nước và bạn bè quốc tế dành cho Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội,
2. Cộng sản Việt Nam (2016), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XII*, Nxb. CTQG, Hà Nội.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam (2019), *Văn kiện Đại hội Đảng thời kỳ đổi mới*, phần 1, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.1.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam (2021), *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.2.
6. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.1.
7. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội, T.5.
8. Minh Ngọc, *Hội nghị toàn quốc sơ kết công tác kiểm tra, giám sát 6 tháng đầu năm; triển khai nhiệm vụ 6 tháng cuối năm 2022*, <https://ubkttw.vn/danh-muc/tin-tuc-thoi-su/hoi-nghi-toan-quoc-so-ket-cong-tac-kiem-tra-giam-sat-6-thang-dau-nam-trien-khai-nhiem-vu-6-thang-cuoi-nam-2022.html>.
9. Nguyễn Vinh Thanh, Hoàng Văn Hoan, Vũ Văn Hậu (Đồng chủ biên) (2022), *Xây dựng Đảng về đạo đức - Một số vấn đề lý luận và thực tiễn*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội.
10. Nguyễn Phú Trọng (2022), *Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội.
11. Nguyễn Phú Trọng (2021), *Đoàn kết, vững tin đưa đất nước bước vào giai đoạn mới*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội.
12. Nguyễn Minh Tuấn (2021), *Xây dựng Đảng về tư tưởng, đạo đức*, Nxb. CTQG Sự thật, Hà Nội.